

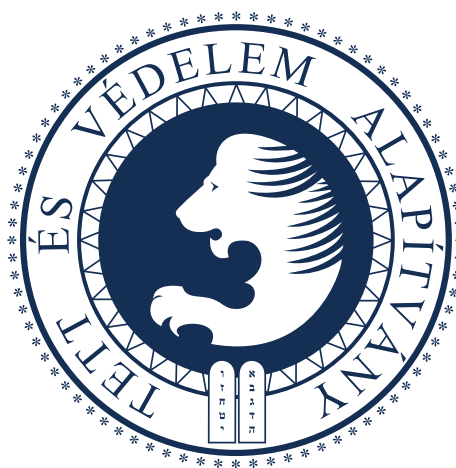
ANTISZEMITA
GYŰLÖLET-BŰNCSELEKMÉNYEK
ÉS INCIDENSEK

HAVI ÖSSZEFOGLALÓ

2018. SZEPTEMBER

BRÜSSZEL INTÉZET

TARTALOMJEGYZÉK

Vezetői összefoglaló	5
A Tett és Védelem Alapítvány	6
Összefogás	6
Brüsszel Intézet	6
A jelentésről	7
Módszertan	8
Antiszemita gyűlöletcselekmények – 2018. szeptember	11
További gyűlöletcselekmények	12
Közösségi hírek, reakciók	14
Hivatalos és civil reakciók	17
Hírek és vélemények a magyarországi antiszemitizmusról	18
Egyéb hírek	20
A Tett és Védelem Alapítvány hivatalos eljárásban kezdeményezett ügyei	21
A hónap krónikája	22
Kapcsolat és támogatás	24
Felhasznált irodalom	24
Impresszum	26

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az antiszemitizmus elleni küzdelem egyik legfontosabb feltétele a helyzet pontos ismerete, az antiszemitizmus valódi elterjedtségének vizsgálata. A Tett és Védelem Alapítvány egyik célja éppen a kérdést övező ismerethiány felszámolása. Ennek eszköze többek között a folyamatos és szakmailag megalapozott közéleti monitoring tevékenység, mivel a tényleges információk összegyűjtése, elemzése nélkül nem lehet valós védelmet biztosítani a közösség számára. A monitoring eredményét az Alapítvány havi rendszerességgel közlésezi.

A jelentés kétféle cselekménnyel foglalkozik: az antiszemita gyűlölet-bűncselekményekkel, illetve a gyűlölet motiválta incidensekkel. A jelentés ezt a kettőt összefoglalóan gyűlöletcselekményeknek nevezi. Mindkettő esetében fontos kritérium, hogy azok elkövetésekor azonosítható az antiszemita motiváció. Míg azonban az előbbieket a büntetőjog szerint bűncselekményeknek minősülnek, az utóbbiak ezt a szintet nem érik el. A teljes kép felrajzolásához azonban mindkét típusú cselekmény dokumentálására szükség van.

Az antiszemita gyűlöletcselekmények minél szélesebb körű monitorozásához sokféle forrás együttes használatára van szükség. Az események regisztrálásán kívül fontos azok különböző jellemzőinek számbavétele is. A dokumentálás során ezért egyrészt rögzítjük a cselekmények helyszínére, elkövetőjére, célpontjára, következményeire vonatkozó adatokat. Másrészt különböző cselekménytípusokat is megkülönböztetünk.

Ebben a hónapban Alapítványunk egy antiszemita gyűlöletcselekményt azonosított, mely a támadás kategóriájába tartozott. Szeptember 6-án Miskolcon este 8 óra után a belvárosban egy férfi hangosan inzultálta a helyi közösség két tagját. Az elmondások alapján, a támadó kifejezetten a ruhájuk és kipaviseletük miatt kezdett velük kötekedni.

Ebben a hónapban három hír került bele a További gyűlöletcselekmények kategóriába, kétszer Horthy Miklósról, egyszer pedig Héjjas Ivánról, a Rongyos Gárda vezetőjéről emlékeztek meg.

Alapítványunk ebben a hónapban egy korábbi ügyével összefüggésben kapott értesítést. A Szekszárdi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztálya hatályon kívül helyezte egy korábbi eljárásban hozott határozatát. Még augusztus havi jelentésünkben beszámoltunk róla, hogy a szedresi zsidó temető bejárati ajtaján elhelyezett táblára egy horogkeresztre erősen hasonló ábrát karcoltak ismeretlenek. A rendőrség az eljárást megszüntette, mert „*bár a jelkép tiltott önkényuralmi jelkép hatását kelti, azonban több ponton is eltér attól*”, illetve kutatásuk alapján „*több kultúrában, vallásban használatos (...) az esetek jelentős részében a jelkép pozitív jelentéssel bír*”. A TEV panasszal élt az akkori határozat ellen, melynek az Ügyészség helyt adott, így a nyomozást lefolytatják.

A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY

Az antiszemitizmus jelensége nem új keletű Magyarországon. A korábban tapasztalt gyűlöletbeszéd azonban egyre jobban eluralkodik a közéletben. A helyzetet súlyosbítja, hogy a nyíltan antiszemita, rasszista nézeteket valló Jobbiknak negyvenhárom országgyűlési képviselője van, így az antiszemita gyűlöletbeszéd a parlamentben, valamint szervezett rendezvényeken is sokkal inkább megjelenik. Ezek a tényezők hívták életre a Tett és Védelem Alapítványt. A Tett és Védelem Alapítvány a hazai jogrendszer által biztosított civil szerveződési lehetőségek közül az alapítványi formát választotta; bejegyzése 2012 novemberében történt meg. Az Alapítvány a romló minőségű közbeszéd, a kirekesztés, az antiszemitizmus táptalaját adó ismerethiány, valamint az atrocitások és a törvénszegések elleni erélytelen jogi

fellépéssel szemben kíván új alternatívát nyújtani.

ÖSSZEFOGÁS

A Tett és Védelem Alapítvány bejegyzett civil szervezet. Az Alapítvány munkájában közreműködők között vannak a status quo/chábád EMIH, a reform irányzatú Szim-Salom vezető személyiségei és az irányzatoktól független, de a társadalom elismert tagjaiként számon tartott emblemikus személyiségek egyaránt. Az Alapítvány kurátorai megjelenítik a Magyarországon működő legfontosabb zsidó vallási és kulturális irányzatokat és így szimbolikusan is kifejezik, hogy az antiszemitizmus elleni fellépés mindannyiunk közös ügye.

BRÜSSZEL INTÉZET

Az antiszemita gyűlöletcselekmények monitorozását a Tett és Védelem Alapítvány által életre hívott Brüsszel Intézet, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) által kidolgozott és javasolt módszerek alapján végzi. Az Intézet, a monitoringmunka során, az antiszemita jelenségeket különböző, standardizált források által nyújtott információk alapján rögzíti és elemzi. Az incidenseket hét különböző kategóriába soroló monitoringmunka forrásai többek között: az Intézet saját Kutatási és Incidenskövetési Csoportjának forrásai, a sajtóban és a közmédiában fellelhető információk, valamint a kormányzati szervekkel kötött megállapodás keretében lehetőség nyílik a bírósági, a bünyügyi és egyéb államigazgatási területek adatbázisaiban fellelhető releváns adatok felhasználására is. Az

Intézet létrehozta és üzemelteti az +36 510 0000 számon elérhető FORRÓDRÓT-ot, melyen antiszemita és zsidóellenes megnyilvánulások bejelentésére nyílik lehetőség.

A Brüsszel Intézet kutatási terve a havi rendszeres monitoringjelentések közzétételén túl magába foglalja egy átfogó, a zsidóságot érintő, kvalitatív és kvantitatív módszereket is alkalmazó kutatást, valamint az egész társadalomra kiterjedő felmérést az antiszemitizmus jelenlegi helyzetével kapcsolatban. A program részét képezi továbbá egy olyan differenciált képzési program kialakítása, mely az állami ügyintézés különböző szintjei és szereplői számára biztosít felkészítést a rasszista és antiszemita jelenségekkel kapcsolatos fellépésről, eljárásokról iskolai és továbbképzés-rendszerű tananyagok formájában.

A JELENTÉSRŐL

A magyarországi antiszemitizmus megítélése, kezelése sokszor rendkívül szélsőséges. Egyrészt hallani olyan hangokat, amelyek lekicsinylik az ilyen cselekmények, megnyilvánulások súlyát. Az is előfordulhat azonban, hogy egy-egy kirívó eset kapcsán az a kép alakul ki, hogy ezek az esetek elárasztják a közéletet. A tényleges helyzet megismerése a valós problémák kezelésének elengedhetetlen feltétele, ezért a Tett és Védelem Alapítvány feladatának tekinti, hogy pontos és minél teljesebb képet adjon a magyarországi antiszemitizmus mértékéről. Ennek egyik eszköze az antiszemita gyűlölet-bűncselekmények és incidensek¹ monitorozása. Ennek eredményét az Alapítvány havi rendszerességgel teszi közzé. A havi beszámolókon kívül minden évben részletesebb elemzéseket is magába foglaló összefoglaló jelentést készít az adott évben elkövetett cselekményekről.

A gyűlölet-bűncselekmények elleni küzdelem kiemelt fontossággal bír, mivel ezek eltérnek más bűncselekménytípusoktól. Ezek a bűncselekmények egyfajta üzenetnek tekinthetők, így túlmutatnak magán a cselekedeten. Ez a többletjelentés a társadalom különböző szinterein manifesztálódik: az egyén, a megtámadott csoport és végül az egész társadalom szintjén. Az áldozatok pszichológiailag, érzelmileg nagyobb traumát élhetnek át. Ennek a cselekménytípusnak nagy hatása van arra a csoportra nézve is, amelyhez a megtámadott egyén tartozik. Ezen cselekmények áldozatai sokszor felelősek, mivel számtalan esetben a támadás nem egy bizonyos személyre irányul, hanem bárkire, aki az adott – éppen megtámadott – csoport tagja. Éppen ezért ezen csoport tagjai érzelmileg szintén involválódnak, illetve attól félhetnek, hogy a jövőben ők maguk is ilyen elítéltet motiválta bűncselekmény célpontjaivá válhatnak. Ez különösen igaz azokra a csoportokra, melyek hosszú idő óta ki van-

nak téve ennek. Annak hosszas bizonyítása pedig szükségtelen, hogy a zsidóság ebbe a körbe tartozik. Ezek a cselekmények sértik azt a normát, miszerint a társadalom tagjai egyenlők. Egyrészt felbátorítja az elkövetőket vagy akár másokat, hogy a jövőben hasonló cselekményeket kövessenek el, másrészt pedig az ilyen esetek nem megfelelő kezelése az egész társadalomra nézve is súlyos következményekkel járhat. (Levin és McDevitt 1999, 92–93; OSCE/ODIHR 2009a, 19–21; OSCE/ODIHR 2009b, 17–18; Perry 2001, 10)

Általánosságban elmondható, hogy kevesebb gyűlöletcselekményt jelentenek, illetve dokumentálnak, mint amennyi valójában megtörténik. Az áldozatok sokszor nem jelentik ezeket a rendőrségnek. Ennek több oka lehet. Egyrészt sokan nem bíznak abban, hogy a hatóságok megfelelően kezelik ezeket az eseteket, akár a felkészületlenség, akár előítéletesség okán. Bizonyosan sok áldozat van, aki nem ismeri a vonatkozó jogszabályokat. Az áldozatok érezhetnek szégyent is vagy tarthatnak attól, hogy védett tulajdonságuk kiderül. Az alulminősítés is sok esetben előfordul, vagyis a hivatalos szervek nem állapítják meg a gyűlöletmotivációt. Éppen a civil szervezetek azok, akik segíthetnek ezen problémák orvoslásában. Különösen hasznos lehet az állami szervekkel – például rendőrséggel, ügyészséggel – való együttműködés.² A civil szervezetek által készített jelentések alkalmasak lehetnek arra, hogy a hivatalos szervek figyelmét felhívják az országban elkövetett, gyűlöletmotiválta cselekményekre. Az összegyűjtött adatok alapján hosszú távú trendek rajzolhatók fel. A civil szervezetek segíthetnek egy-egy eset jogi útra való terelésében, elláthatják az áldozatok védelmét, illetve más módokon segíthetik őket. Ezek a szervezetek közvetítőként is szolgálhatnak az áldozatok és a rendőrség között. (OSCE/ODIHR 2009b, 34–36)

¹ Ezek részletes definícióját lásd a *Módszertervezés* részben.

² Jó példa erre a Community Security Trust (CST) és a londoni, illetve a manchesteri rendőrség együttműködése. (CST 2013)

MÓDSZERTAN³

A jelentés kétféle cselekménnyel foglalkozik: gyűlölet-bűncselekményekkel és gyűlöletmotiválta incidensekkel. Jelentésünkben a kétféle cselekményt együttesen gyűlöletcselekményeknek nevezzük. Ezeket az EBESZ a következőképpen definiálja⁴ (OSCE/ODIHR 2009b, 15–16):

- gyűlölet-bűncselekmény: olyan a büntetőjog szerinti bűncselekmény, amelyet emberek bizonyos csoportjaival szembeni előítélet motivál⁵
- gyűlöletmotiválta incidens: olyan cselekmény, amely szintén az emberek bizonyos csoportjaival szembeni előítéleten alapul, de nem éri el a bűncselekmények szintjét

Az egyes gyűlölet-bűncselekmények kiemelt jelentőségét mutatja, hogy számos ország büntető törvénykönyve elkülönülten foglalkozik ezekkel az esetekkel. A magyar büntetőjog kétféle gyűlölet-bűncselekményt nevesít: a közösség tagja elleni erőszak, valamint a közösség elleni uszítás büntettét. Az újonnan elfogadott Büntető törvénykönyv (2012. évi C. törvény) az emberi méltóság és egyes alapvető jogok elleni bűncselekményekről szóló XXI. fejezetének 216., valamint a köznyugalom elleni bűncselekményekről szóló XXXII. fejezetének 332. szakasza foglalkozik ezekkel. A közösség tagja elleni erőszak büntette akkor állapítható meg, ha az elkövető a sértettet azért, mert az valamely védett csoporthoz tartozik, bántalmazza, kényszeríti. Ezen kívül akkor is, ha riadalomkeltésre alkalmas kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít. A büntett csak akkor valósul meg, ha ennek konkrét sértettje van. A közösség elleni uszítás leginkább gyűlöletbeszédet jelent, és a tényállás megállapításának

feltétele, hogy azt nagy nyilvánosság előtt követik el. Az uszítás nem konkrét személy, hanem egy csoport ellen irányul. Fontos kiemelni, hogy más bűncselekmények is minősülhetnek úgy, hogy azokat rasszista indítékkal követték el. Ebben az esetben a bíróságnak súlyosabb ítéletet kell hoznia.⁶ (TASZ 2012, 3–4) Ezekon kívül a Btk. 333. szakasza a nemzetiszocialista rendszer bűnei tagadásának büntetéről szól. A 335. szakasz pedig a különböző önkényuralmi jelképek (többek között horogkereszt, SS-jelvény, nyilaskereszt) terjesztését, nagy nyilvánosság előtti használatát és közszemlére tételeit tiltja.

Jelentésünkben olyan gyűlölet-bűncselekményeket és gyűlöletincidenseket mutatunk be, amelyek motivációja antiszemitizmus. Ilyen cselekménynek számít minden, ahol annak elkövetője, célpontja, módszere vagy üzenete erre utal. A célpont lehet személy, csoport, rendezvény, épület, emlékmű vagy egyéb tulajdon. Fontos, hogy csak abban az esetben beszélhetünk antiszemita motivációról, ha kifejezetten a zsidósághoz való tartozás feltevése miatt választotta az elkövető az adott célpontot. Ilyen módon lényegtelen, hogy a feltevés valós-e: a zsidósághoz való vélt tartozás is elegendő. A monitorozás során gyűlöletcselekménynek tekintünk egyrészt mindent, ami a gyűlölet-bűncselekmény kategóriájába esik. Ezek lehetnek a Büntető törvénykönyv által nevesített bűncselekmények (közösség tagja elleni erőszak, közösség elleni uszítás, nemzetiszocialista rendszer bűneinek tagadása, önkényuralmi jelképek használata), azonban más a Büntető törvénykönyvben szereplő tettek is, ha az előítéletes motiváció bizonyítható. A gyűlöletincidensek azonosításakor különböző, a monitorozás során rögzített⁷, indikátorok vizsgálata alapján

³ A módszertanunk lényegében változatlan a monitoringtevékenység 2013 májusi megkezdése óta. A módszertant Barna Ildikó dolgozta ki, az ő szövegét emeltük át ebbe a fejezetbe. Az apró formai változtatásokat külön jelezzük.

⁴ A gyűlölet-bűncselekmények tudományos meghatározása rendkívül ellentmondásos és szerteágazó. (Erről bővebben lásd Chakraborti és Garland 2009, 4–7). Ezek a definíciók fontos adalékként szolgálhatnak a bűncselekmények megértéséhez, azonban a gyakorlati munkában nehezen használhatóak. Ez tette szükségessé egyszerűbb, gyakorlatiasabb meghatározások kialakítását.

⁵ Ez alapján például a gyűlöletbeszédet az EBESZ nem tekinti gyűlölet-bűncselekménnyel, mivel az adott viselkedés az előítéletes motiváció nélkül már nem lenne bűncselekmény. (OSCE/ODIHR 2009a, 24) Ennek általunk való kezeléséről lásd később.

⁶ A Btk. szó szerint nem tartalmazza a rasszista indítékokat, de például az „aljas indok” minősítést kimeríti, ha valaki ilyen indítékkal követ el bűncselekményt.

⁷ Ezeket a *Módszertan* későbbi részében mutatjuk be.

döntünk arról, hogy az adott tettnek lehet-e antiszemitizmus a motivációja.

Az antiszemita gyűlöletcselekmények minél szélesebb körű monitorozásához sokféle forrás együttes használatára van szükség. Különösen fontosak számunkra az áldozatok bejelentései. Ha az áldozat nekünk nem tud, vagy nem akar bejelentést tenni, akkor egy közvetítő bevonásával értesülhetünk az incidensről. Ilyen közvetítő lehet az áldozat hozzátartozója, ismerőse, az eset tanúja vagy egy másik civil szervezet. A bejelentések megkönnyítését szolgálja az Alapítvány – korábban említett – huszonegy órás telefonos forródrótja. Ezen kívül lehetőség van online bejelentésre, amelynek során a bejelentő még inkább megőrizheti anonimitását.

Az Alapítvány deklarált célja, hogy kapcsolatban álljon a hatóságokkal, mivel lehetséges, hogy az áldozat először hozzájuk fordul vagy egy szemtanú őket értesíti.

Fontos információforrást jelentenek a különböző médiumok: a televízió, a rádió, valamint a sajtó nyomtatott, illetve internetes változata. A jelentés lényeges részét képezi a mostanában egyre nagyobb fenyegetettséget jelentő úgynevezett virtuális gyűlölet monitorozása.

Ezen médiumok monitorozását egyrészt fizetett szakemberek látják el professzionális sajtófigyelés keretei között, másrészt önkéntesek is folyamatosan figyelik a médiumokat és a kinyert információt továbbküldik a Brüsszel Intézet munkatársainak feldolgozásra. Fontosnak tartjuk, hogy lehetőség szerint a média egy mind nagyobb szeletét folyamatos monitorozás alatt tarthassuk. Ez kiterjed nagyjából az összes fogható tévé- és rádióadóra, az összes nagyobb példányszámú nyomtatott sajtótermékre, illetve az interneten nem csupán a hírportálok, de a közösségi oldalak és a szélsőséges, uszító honlapok monitorozására is. A monitorozás folyamata szisztematikusan, pontosan kidolgozott sztereotípiák alapján történik.

A monitorozott gyűlöletcselekmények között vannak olyanok, amelyeket a statisztika részének tekintünk, vannak azonban

olyanok is, amelyeket rögzítünk, de a havi statisztikába nem számítjuk bele.⁸

Gyűlöletesemények, amelyek beleszámítanak a statisztikába

- csak Magyarországon történt gyűlöletesemények; függetlenül attól, hogy az áldozat magyar állampolgár-e
- minden cselekedet, esemény, atrocitás, amely zsidó személyek, szervezetek vagy tulajdon ellen irányul és ahol bizonyítható az antiszemita szándék vagy tartalom, vagy ahol a támadás azért történt, mert az áldozat zsidó vagy azt gondolták róla, hogy zsidó
- bármilyen zsidó intézmény, épület tudatos és indokolatlan megrongálása (akkor is, ha a rongáláshoz nem társul további explicit antiszemita üzenet [például egy zsinagóga ablakát bedobják kővel])
- antiszemita kommentek blogokon, fórumokon, közösségi oldalakon, amelyeket jelentettek a Tett és Védelem Alapítványnak
- antiszemita és neonáci anyagok eljuttatása egyes zsidó személyekhez, zsidó szervezetekhez, intézményekhez
- antiszemita és neonáci anyagok kihegyezése egyes zsidó személyek tulajdonához, zsidó szervezetekhez, intézményekhez
- Izraellel és a cionizmussal kapcsolatos kritikák, ha azok túlmennek a politikai közlésen és hagyományos zsidóellenes sztereotípiák előhívását szolgálják
- események, amelyek alkalmasak arra, hogy zsidókban félelmet keltsenek

Gyűlöletesemények, amelyek nem számítanak bele a statisztikába⁹

- Magyarországhoz, magyarországi zsidósághoz kötődő antiszemita gyűlöletcselekmények, amelyek valamiért nem tartoznak a statisztikába. Ennek több oka lehet: nem Magyarországon történtek, nem egyértelműsíthető az antiszemita szándék, nem világosak az eset körülményei, vagy egyszerűen nincs olyan súlya a történésnek.

⁸ Ennek kialakításához felhasználtuk a következőket: ADL 2012, CST 2013

⁹ A statisztikába nem számító gyűlöletcselekmények leírását pontosítottuk, ez eltér a 2013-as indulás utáni meghatározástól.

- Gyűlöletkifejezések, amelyek honlapon, kommentekben és online fórumokon rendszeresen megjelennek és nem érkezett róluk személyes bejelentés a Tett és Védelem Alapítványhoz.
- Egyéb hírek, melyek csak közvetetten kapcsolódnak az antiszemitizmushoz

A regisztrált cselekmények több jellemzőjét is rögzítjük. Korábban említettük, hogy különböző indikátorokat használunk, amelyek segítségével valószínűsíthető, hogy az adott cselekedet elkövetésének motivációja előítélet volt. Ezek az indikátorok az elkövető különböző jellemzőire, az áldozatra vonatkozó adatokra, a cselekmény helyszínére, időpontjára, az esemény esetleges előzményeire vonatkoznak. Az adatgyűjtés során ezeket rögzítjük. Ezen kívül vizsgáljuk, hogy az adott cselekménynek voltak-e és ha igen, milyen – akár büntetőjogi – következményei.

Az egyes cselekmények regisztrálása mellett fontos azok kvalitatív különbségeinek megragadása is. Az esetek tipizálását kétféle módon is elvégezzük. Az egyik kategóriarendszer szerint a következő típusokat különböztetjük meg: közösség elleni uszítás, közösség tagja elleni erőszak, önkényuralmi jelkép használata és nemzetiszocialista rendszer bűneinek tagadása, holokauszttagadás.

A másik kategorizáláskor a *Nézzünk szembe a tényekkel!* ajánlása alapján hétféle cselekménytípust különböztetünk meg, amelyek a következők (CEJI 2012, 10–12):

- Emberölés: halált okozó, személy elleni támadás
- Súlyos fizikai erőszak
  - személy elleni támadás, amely súlyos testisértést okozhat
  - fegyverrel vagy más, sérülés okozására alkalmas eszközzel elkövetett támadás
  - tulajdon elleni támadás, amely során az ingatlanban tartózkodó emberek élete veszélybe kerül
  - bombák és levélbombák
  - emberrablás

- Támadás
  - személy elleni fizikai támadás, amely nem életveszélyes és nem súlyos
  - az áldozat védekezése vagy menekülése következtében sikertelen támadási kísérlet
  - emberek tárgyakkal való megdobálása, azt az esetet is ide értve, amikor a dobás célt tévesztett
- Rongálás
  - tulajdon elleni fizikai támadás, amely nem okoz életveszélyt
  - tulajdon meggyalázása
  - gyújtogatás, amely nem okoz életveszélyt, sikertelen gyújtogatási kísérlet
- Fenyegetés
  - egyértelmű vagy konkrét szóbeli vagy írásos fenyegetés
  - „bombatámadás”, amelyről később kiderül, hogy csupán megtévesztés volt
  - zaklatás
  - rágalmazás
- Gyűlöletbeszéd
  - nyilvános gyűlöletbeszéd
  - virtuális gyűlölet
  - sértő magatartás
  - egynél több címzettnek elküldött sértő írás
  - irodalom és zene
- Diszkriminációs esetek

Fontosnak tartjuk a gyűlöletcselekmények kontextusba helyezését is. Ezek a tettek ugyanis nem légtüres térben léteznek és egyáltalán nem függetlenek attól a társadalmi és kulturális környezettől, amiben történnek. Lényeges ezen cselekmények dinamikája is: sokszor inkább folyamatokról, mintsem különálló eseményekről van szó. (Perry 2001, 8) A statikus adatokon kívül rövid leírásokat is közlünk az egyes esetekről, ami segít a cselekményt körülvevő környezet megértésében.¹⁰ Az idősoros adatok elemzésekor pedig gondot fordítunk az események dinamikájának bemutatására.

¹⁰ Eppen az ilyen leírásokat tartja Perry (2001, 18) az Anti-Defamation League jelentések egyik legnagyobb pozitívumának.

ANTISZEMITA GYŰLÖLETCELEKMÉNYEK – 2018. SZEPTEMBER

A Tett és Védelem Alapítvány szeptemberi monitoringtevékenysége során egy antiszemita gyűlöletcselekményt azonosított, mely a támadás kategóriájába tartozott.

TÁMADÁS

Leverték a fejről a kipát egy zenésznek

Forrás: szantograf.hu;

Tett és Védelem

2018. szeptember 15. Antiszemita indíttatású, fizikai atrocitásba torkolló eset történt Miskolcon szeptember 6-án. Este 8 óra után a belvárosban egy férfi hangosan inzultálta a helyi közösség két tagját. Az elmondások alapján a támadó kifejezetten a ruhájuk és kipaviseletük miatt kezdett velük kötekedni.

Az eset után felvettük a kapcsolatot a helyi közösséggel, így kiderült, hogy egy ismert klezmerzenéssel történt az incidens. Az érintett részére Alapítványunk jogi segítséget ajánlott fel az eljárás lefolytatására, de ő nem kívánt feljelentéssel élni az ügyvel kapcsolatban.

TOVÁBBI GYŰLÖLETCELEKMÉNYEK

A Tett és Védelem Alapítvány monitoring-tevékenysége során 2018 szeptemberében három olyan esetet azonosított, amelyek bár gyűlöleteselmények, jelentéktelenségük vagy az antiszemita szándék egyértelműségének hiánya miatt nem képezik részét a statisztikának. Mindhárom esetben olyan történelmi alakokra való emlékezésről van szó, akiknek a tevékenysége káros volt a zsidóság szempontjából (sőt, a magyarság egészének a szempontjából is), azonban a megemlékezésen tudomásunk szerint nem hangzottak el antiszemita kijelentések.

Horthyra emlékeztek

Forrás: index.hu; szoljon.hu; atv.hu; mandiner.hu

2018. szeptember 2. A Horthy Miklós Emlékére Alapítvány és Kenderes önkormányzata ökumenikus istentisztelettel, koszorúzással, fotókiállítással és tudományos konferenciával egybekötött emléknapot tartott, a településen született Horthy Miklós volt kormányzó emlékére.

A rendezvényen előadást tartott Szakály Sándor, a VERITAS Történetkutató Intézet főigazgatója, aki 2014-ben országos botrányt robbantott ki, amikor 18 ezer zsidó 1941-es deportálását idegenrendészeti eljárásnak állította be. Emlékező beszédet mondott Kovács Sándor fideszes országgyűlési képviselő is és a Horthy-család mauzóleumánál Horthy István emlékezett a negyedszázaddal ezelőtti újratemetésről.

Szakály azt fejtette, hogy Horthy nem hibázott, csupán naiv volt. A Veritas igazgatója arról is beszélt, hogy a Horthy kormányzósága alatt elfogadott zsidótörvények nem jogfosztást, hanem csak jogkorlátozást jelentettek a zsidók számára. Szakály ezt a munkaszolgálatosok példájával próbálta megmagyarázni, szerinte ugyanis az csupán korlátozás volt a zsidóknak, hogy nem teljesíthettek fegyveres szolgálatot a hadseregben. A korlátozások ellenére viszont a

zsidóság életbiztonsága 1944-ig alapvetően biztosított volt.

Több híroldal is megemlítette, hogy az időpontválasztás nem volt túl szerencsés, mivel a Kamenyec-Podolszkijban elkövetett, 24 ezer magyarországi zsidó lemészárlásának évfordulója is erre a napra esett. Hozzáadték azt is, hogy januárban egy Horthy-emléknap maradt el, a Keresztény Értelmiségiek Szövetsége Auschwitz felszabadításának az évfordulóján akart imával fejet hajtani a kormányzó előtt Budapesten, a belvárosi Nagyboldogasszony Főplébánia-templomban. A felháborodás hatására végül ezt az eseményt nem tartották meg.

Lezsák Sándor Héjjas Ivánt méltatta egy könyvbemutatón

Forrás: keszin.hu; varosikurir.hu; merce.hu

2018. szeptember 17. Egy kecskeméti könyvbemutatóról adtak hírt, melyen Lezsák Sándor, az Országgyűlés alelnöke is beszédet mondott. Domonkos László: A Héjjas-nyárfa árnyékában című, Héjjas Ivánról szóló könyvnek bemutatója volt az esemény.

Domonkos a bemutatón többek közt elmondta, hogy amikor a Tanácsköztársaság idején szétverték a magyar hadsereget, Héjjas Iván szabadcsapata volt az egyetlen és utolsó szervezett, belső szabályok szerint működő, és a haza érdekében harcoló sereg az országban. Lezsák Sándor többek közt kiemelte, hogy „a történelmet mindig a győztesek írják. És a győztesek bujtogatták és fizették a karaktergyilkosokat is: az uralkodó győztesek határozták meg, hogy mely személyiségek nem alkalmasak arra, hogy hősök legyenek.”

A merce.hu megjegyzi, hogy 2017 januárjában még a Betyársereg tisztelt Héjjas („Példaképünk”) Iván születésének 127. évfordulója előtt.

forrás: varosikurir.hu

A Tett és Védelem Alapítvány levélben hívta fel Lezsák Sándor alelnök figyelmét arra, hogy pozíciója nem lehet megosztó egy ilyen vitatott személyiség melletti kiállítás kapcsán és tájékoztatásul megküldte részére a Horthy-rendszer által elfogadott, a zsidóságot jogaitól megfosztó törvények gyűjteményét.

Héjjas Iván a Tanácsköztársaság bukása után, a fehérterror idején Orgovány környékén szervezett megtorló akciókat, embereket – zsidókat és nem zsidókat egyaránt – hurcolva el csapatával, akiket 1920. június 6-án az orgoványi erdőben kivégeztek.

1927–1931 között már a nyíltan szélsőjobboldali, fajvédő Magyar Nemzeti Függetlenségi Párt programjával lett a kunszentmiklósi kerület országgyűlési képviselője, 1938–1939-ben pedig – a Horthy-kormány által a trianoni revíziót dédelgető elképzelések árnyékában – a kárpátaljai gerillaakciókat végrehajtó Rongyos Gárda osztagparancsnoka és egyik vezetője volt, a Felvidékre betörő csapataival pedig különösen kegyetlen módszerekkel félemlítette meg a helyi zsidó lakosságot.

*Horthy-szobrot avattak
Hajdúböszörményben*

Forrás: magyarnarancs.hu

2018. szeptember 19. A Hajdúböszörményhez tartozó Bodaszőlőn avattak Horthy-szobrot. Az egykori kormányzót formázó alkotással együtt leplezték le Baltazár Dezső református püspök mellszobrát is. Az eseményről Zetényi-Csukás Ferenc Facebook-oldala tudósított, két tucat fotóval illusztrálva. A képeken látható, hogy az avatóünnepségen felszólalt Kiss Attila, Hajdúböszörmény polgármestere is, aki „*őszinte szavakkal méltatta mind a két szobor modelljét*”, illetve beszédet mondott Vásáry Tamás, Kossuth-díjas zongoraművész, karmester, Baltazár Dezső unokája.

forrás: magyarnarancs.hu

Baltazár püspök háza, ahol Horthy Miklós is látogatást tett 1927. június 3-án, miután jelen volt az akkor gróf Tisza István nevét viselő debreceni tudományegyetem központi épülete alapkövének letételén, majd még ugyanazon a napon Hajdúböszörményben az első világháborúban elesettek emlékművét avatta fel.

A cikk megjelenése után a Horthy Miklós Társaság elnöke, Zetényi-Csukás Ferenc levélben jelezte a narancs.hu-nak, hogy a szobor avatását nem a Fidesz kezdeményezte, a szobrokat az általa vezetett társaság és a Történelmi Vitézi Rend állította.

„*A szobrok állítása magánterületen történt és a mindenkori tulajdonos dönt, hogy kút hív meg a rendezvényére. Kiss Attila polgármester úr nem avatott szobrot, mindössze egy rövid üdvözlőbeszédet mondott. Nem a Fidesz nevében, a nagyobbik kormánypart neve el sem hangzott a rendezvényen, illetve semmi köze nem volt az eseményhez*” – írta levelében Zetényi-Csukás. Azt is kiemelte, hogy a házigazda avató beszédében külön megjegyezte: ez csak tisztelgés az ősök előtt „*nem belekeverve a más, bármilyen párt-, vagy egyéni érdekeket!*”. A lap hozzátette, véleményük szerint, ha egy párt színeiben politizáló közéleti személyiség beszédet mond egy szobor leleplezésekor, azt nem magánemberként teszi, ráadásul Zetényi-Csukás tudósításából kiderült az is, hogy Kiss „*méltatta*” Horthyt.

KÖZÖSSÉGI HÍREK, REAKCIÓK

*2019-ben megnyílik
a Sorsok Háza*

Forrás: kormany.hu; nepszava.hu;
mandiner.hu; hirtv.hu

2018. szeptember 7; 14; 17. „2019-ben, a magyarországi holokauszt 75. évfordulóján megnyitja kapuit a Sorsok Háza” – jelentette be Gulyás Gergely Miniszterelnökséget vezető miniszter. „Az erről szóló kormánydöntés tartalmazza azt is, hogy a holokauszt-múzeum tulajdonosa a zsidó közösség lesz. Ez Európában egyedülálló” – tette hozzá.

A Sorsok Háza a kormány a Köves Slomó vezető rabbi által irányított Egységes Magyarországi Izraelita Hitközséggel (EMIH) és a Schmidt Mária által vezetett Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvánnyal együttműködve alakítja ki, a múzeum tulajdonosa az EMIH lesz.

Gulyás Gergely kifejtette: a 20. századi náci és kommunista diktatúrák borzalmi soha nem merülhetnek feledésbe. „Az a tény, hogy Magyarországon a zsidóság szervezett, tömeges haláltáborokba hurcolása az ország 1944. március 19-ei német megszállása után következett be, nem elkendőzése az azért viselt felelősségnek, annak a bűnnek, hogy az állam ezt követően nem védte meg polgárait. Kollektív bűnösség nincs, állami felelősség van” – jelentette ki a miniszter. Hozzátette: az emlékhely feladata, hogy olyan személyes

sorsokat mutasson be, amelyeken keresztül nemcsak tanulni lehet a korról, hanem át is érezni a történeteket, különösen a holokauszt gyermekáldozatainak szemszögéből.

A Józsefvárosi pályaudvaron kialakított holokauszt-emlékhelynél tartott sajtótájékoztatón Köves Slomó – aki maga is holokauszt túlélő leszármazottja – arról beszélt: manapság sok szó esik holokausztról, zsidóságról, antiszemitizmusról, ám a szavak mennyisége nem csap át minőségbe. „Érdektelenség, apátia jellemzi nemcsak a többségi társadalmat, de még a zsidó fiatalokat is, és már csupán 2-3000 holokauszt-túlélő lehet közöttünk. A holokausztról valahogy másképp kellene beszélni” – mondta.

„A holokauszt nem belterjes zsidó ügy, hanem osztársadalmi kérdés, az emberi morál, lélek legmélyebb bugyrait érinti. Vannak, akik a könnyebb utat, a protestálást, a sértődöttséget választják, és vannak, akik együttműködnek. Azt kell nézni, mi jön létre, és nem azt, hogy kik által. Az a gesztus, hogy az állam épít egy holokauszt-múzeumot, amelyet a zsidó közösségre bíz, felhívás a közös munkára” – fogalmazott az EMIH vezető rabbija.

Köves Slomó, a Magyar Nemzetben úgy nyilatkozott, hogy „példa nélküli gesztust tett a kormány a Sorsok Házával”. Ebben kifejtette azt is, hogy sajnálja a kialakult helyzetet és nehezen tudja elfogadni, hogy „bizonyos körökben a politikai közélet egyvágányú értelmezése olyan általános mentális állapotot hozott létre, ami ennyi frusztrált indulatot képes kitermelni.”

*Nem egységes a Sorsok Háza
projekt megítélése*

Forrás: nepszava.hu;
mandiner.hu;
hirtv.hu; szombat.org;
magyarnarancs.hu

2018. szeptember 14-21. A hírre reagálva a Mazsihisz több közleményt is kiadott, melyben ellenezte az EMIH összefogását a kormány-

forrás: kormany.hu

nyal, illetve árulással vádolta az EMIH-et és annak vezető rabbiját. Egy sajtótájékoztatón Heisler elnök azt mondta: „a Holokauszt emlékeztét ki kellene vonni az ütközőzónából. Társadalmi konszenzusra van szükség, mondat, hiteles emberekkel, márpedig a Sorsok háza mostani gazdái nem hiteles emberek.”

Köves Slomó ezzel kapcsolatban több interjút is adott. Ezekben Heisler kijelentésire reagálva kifejtette, azt szeretné kérni mindenkitől, ez a „sok fájdalommal, sérelemmel és kifakasztatlan sebbel terhelt téma (...) ne váljon martalékká egy zsidó hitközségi ellentétnek,” illetve, azt is kérte, hogy „próbáljunk meg a személyes sérelmeinktől elvonatkoztatni.” Hozzátette, örül neki, ha minél több holokausztal foglalkozó intézmény van, majd kiemelte, hogy „Ez az ügy nem az EMIH vagy a Mazsihisz ügye, hanem minden ember ügye kell, hogy legyen.” Hozzátette azt is, hogy azt akarják elérni, hogy a „holokauszt emberi tragédiájából, családi, vallási, nemzeti kötődéstől függetlenül mindenki képes legyen a legmélyebb emberi következtetéseket és tanulságokat levonni”.

Moshe Kantor, az Európai Zsidó Kongresszus (EJC) elnöke a Sorsok Háza kapcsán kijelentette, hogy az EMIH „nem rendelkezik magyarországi hagyományokkal és gyökerekkel”. A vádakra válaszul **Köves Slomó, az EMIH vezető rabbija** megjegyezte, hogy Kantor kész arra, „hogy a holokauszt áldozatainak emlékét tiporja és beavatkozzon a magyarországi zsidó ügyekbe”. A vezető rabbi emlékeztetett arra is, hogy „ő maga neves családból származik, hat nemzedékre visszamenő magyarországi jelenlétet mutathat fel, holokauszt túlélők unokája, továbbá rabbi, aki a magyarországi zsidóság történetéről írott dolgozatával szerzett PhD-fokozattal rendelkezik.”

A brüsszeli székhelyű **European Jewish Association vezetője, Menachem Margolin rabbi** az EMIH védelmére kelt. Azt írta: Kantor nyilatkozata megmutatja, hogy az EJC mennyire elrugaszkodott a zsidó közösségtől és a tényektől.

Dr. Robert Rozett, a Jad Vasem könyvtárának igazgatója és a holokauszt magyar vonatkozásainak szakértője azt mondta a Jerusalem Post tudósítójának, hogy a múzeum azt a narratívát követi, mely szerint a magyarországi zsidóság ellen elkövetett gyilkosságért kizárólag a németek és a nyilasok

voltak felelősek. „A Sorsok Háza látogatóinak azt mutatják be, hogy egy maroknyi, bűnöző és fanatikus kisebbségen kívül a magyar állampolgárok nem vádolhatók azért, ami a zsidó szomszédoknak jutott osztályrészül.”

A Jad Vasem bírálataira válaszul **Köves Slomó** elmondta: a Sorsok Háza a teljes történeti narratíváról beszél, kitér a zsidóüldözés minden egyes mozzanatára. Felhívta a Jad Vasem intézetet, hogy segítsen az EMIH-nek e célok elérésében, és kérte az intézet vezetőjét, **Avner Salevet**, hogy adjon lehetőséget egy találkozásra ez ügyben. Ez azért lenne fontos, tette hozzá, mert a Jad Vasem szakemberei jelenleg nem ismerhetik az EMIH elképzeléseit a projekttel kapcsolatban.

A Magyar Narancs hasábjain **Köves rabbi** hozzátette még, hogy „az EMIH vezetésével azokkal az emberekkel egyeztettem, akiknek a véleményére adok”. Arra az újságírói kérdésre, mely szerint nem látja-e problémásnak, hogy csak a magyarországi holokauszt egy részére fókuszálna a projekt, nemmel válaszolt. „Az, hogy a központi kiállítás a történet egy részére fókuszál, az nem azt jelenti, hogy a holokauszt többi részét és annak teljes kontextusát bármilyen módon szeretné elpalástolni. Mi ezt a kontextust meg fogjuk teremteni az időszaki kiállítással és az oktatási programmal.”

A magyar zsidó közösség fizikai biztonsága nincs veszélyben
– Köves Slomó a Mandinernek
Forrás: mandiner.hu

2018. szeptember 17. A Mandiner interjújában Köves Slomó a Sorsok Házán túl beszélt a magyarországi antiszemitizmusról is. Idézet következik: „Magyarországon az EBESZ standardjai alapján, a Tett és Védelem Alapítvány minden évben kiad egy monitoring jelentést, amelyben beszámol arról, hogy hét kategória szerint osztályozva mennyi antiszemita atrocitás történik. Ezek alapján azt látjuk, hogy az elmúlt párt évben nagyjából negyven-ötven ilyen – többségében verbális – atrocitásra került sor. Nyilvánvalóan ez is nagyon sok. Azzal együtt pedig különösen fájdalmas ez, hogy a Tett és Védelem által megrendelt közvélemény-kutatások szerint a magyar társadalom nagyjából egyharmada vallja magáénak az antiszemita

attitűdök valamelyikét. Ezzel együtt Magyarországon az antiszemitizmus nem biztonságpolitikai kérdés. A magyar zsidó közösség fizikai biztonsága nincs veszélyben. Ez sajnos nem mondható el nyugat-európai országokról. Emiatt javasoltam már azt is, hogy a Tett és Védelem Alapítvány monitoringjához hasonlóan készüljön egy átfogó, az összes európai országra kiterjedő hasonló jelentés. Így valóban tisztán látnánk, szét tudnánk szálazni az antiszemitizmus helyzetét, és adott helyen az adott megfelelő módszerekkel tudnánk fellépni ellene.”

Weisz Péter: „Ma Magyarország az egyik legbiztonságosabb ország”
Forrás: magyarhirlap.hu

2018. szeptember 26. Weisz Péter, a Magyar–Izraeli Baráti Társaság főtitkára a Magyar Hírlapnak adott interjút. A Sargentini-jelentésben, illetve annak strasbourggi vitájában felmerülő antiszemitavád kapcsán keresték meg Weisz Pétert, aki elmondta: „Európa nagyvárosaival ellentétben Magyarországon bármelyik településen végig lehet sétálni kipában, és nem kell a zsinagógákat sem őrizni.” Azt mondta, „visszautasítja ezt az értelmetlen és koholt vádat. A magyar kormány nem antiszemita, ahogy az ország sem az.” Szerinte hazánkban is jelen van az előítéletesség, de annak mértéke elenyésző. Viszont mindenki szabadon és békében élhet, gyakorolhatja vallását, pezseg a zsidó kulturális és közösségi élet.

HIVATALOS ÉS CIVIL REAKCIÓK

Szijjártó Péter: „Számíthatnak Magyarországra a zsidó szervezetek az antiszemitizmus elleni harcban”
Forrás: MTI; kormány.hu; tev.hu

2018. szeptember 27. „Magyarország zéró toleranciát hirdetett az antiszemitizmussal szemben, a jövőben is fellép ellene, és ezt az álláspontot fogja képviselni a nemzetközi szervezetekben is” – hangoztatta a magyar külügyminiszter New Yorkban.

forrás: MTI

Szijjártó Péter a Rágalmazás Elleni Liga (ADL), a Nagyobb Amerikai Zsidó Szervezetek Elnökeinek Konferenciája (CPMAJO), az Eurázsiai Zsidóságot Támogató Nemzeti Koalíció (NCSEJ), a B'nai B'birth (Szövetség Fiai), a Zsidó Világkongresszus (WJC), az Amerikai Zsidó Bizottság (AJC) és a Simon Wiesenthal Központ nevű szervezetek képviselőivel folytatott megbeszéléseket New Yorkban. A külügyminiszter biztosította őket arról, hogy számíthatnak Magyarországra az antiszemitizmus elleni küzdelemben.

„Magyarország szerint Európa csak akkor lehet erős a jövőben, ha kitart zsidó-keresztény

öröksége mellett” – mondta Szijjártó Péter az ENSZ nevelésügyi, tudományos és kulturális szervezetének (UNESCO) rendezésében tartott konferencián felszólalva.

Mint mondta, Magyarország a legcsekélyebb mértékben sem tűri el az antiszemitizmust. A holokauszttagadást a Büntető törvénykönyvbe iktatták, és aki ilyet követ el, nagyon súlyos következményekkel, büntetéssel kell szembenéznie.

„Magyarországon él Közép-Európa legnagyobb zsidó közössége, és ez a közösség reneszánszát éli” – mondta a tanácskozáson, amelyen António Guterres ENSZ-főtitkár is részt vett.

Szijjártó Péter megerősítette, hogy jövőre Magyarországon rendezik meg az Európai Maccabi Játékokat, a zsidó közösség jelentős sportrendezvényét. Továbbá beszélt arról is, hogy Izraelre Magyarország stratégiai partnerként tekint, és a nemzetközi szervezetekben, köztük az ENSZ-ben is a tisztességes és kiegyensúlyozott megközelítés pártján áll az Izraelt érintő témákban, tisztességtelen és politikai motivációjú határozatokat és döntéseket soha nem támogatott.

A kormány nemrégiben az ENSZ Emberi Jogi Tanácsában egy közös nyilatkozatot is kezdeményezett az antiszemitizmus elleni harcról, és azt 25 ország támogatta – hangoztatta Szijjártó Péter. Hozzátette, hogy ez volt az első ilyen témájú dokumentum a testületben.

Kiemelte, hogy a nyilatkozat középpontba helyezi az oktatás kérdését a zsidóellenességgel szemben folytatott harcban – ugyanez volt az első számú felvetése a szerdai UNESCO-konferenciának is.

HÍREK ÉS VÉLEMÉNYEK A MAGYARORSZÁGI ANTISZEMITIZMUSRÓL

---

*Megszavazták a Magyarországot
elítélő Sargentini-jelentést*

Forrás: hirtv.hu; 444.hu; mandiner.hu

2018. szeptember 10-11; szeptember 17.
Az Európai Parlament megszavazta, hogy a magyar kormánnyal szemben induljon eljárás az európai értékek veszélyeztetése miatt.

Mint ismert, 2017 májusában négy frakció (a szocialista, a liberális, a zöld és a radikális baloldal) kezdeményezésére az EP illetékes szakbizottsága, a szabadságjogokban illetékes LIBE bizottság nevében a holland Judith Sargentini készített jelentést a magyarországi demokrácia helyzetéről. A jelentés tizenkét témakörben vizsgálja a demokrácia, a jogállamiság és az emberi jogok érvényesülését, mint például az alkotmányos és választási rendszer működése, korrupció, egyenlő bánásmód, valamint a kisebbségekhez tartozó személyek – köztük a romák és a zsidók – jogai.

Utóbbival kapcsolatban a jelentés megállapította, hogy a magyar társadalomban a cigányokkal, a zsidókkal és a szexuális kisebbségekkel szembeni intolerancia továbbra is jelen van. Elismerve a magyar kormány számos, antiszemitizmussal szembeni intézkedését, arról ír, hogy az antiszemitizmus a gyűlöletbeszéd és a zsidó személyek vagy vagyonok ellen elkövetett erőszakos cselekmények révén nyilvánul meg.

A jelentés megszavazása nagy hazai és nemzetközi visszhangot váltott ki, Orbán Viktor, Magyarország miniszterelnöke az Európai Parlamentben elmondott beszédében visszautasította a vádak, a jelentés nem a magyar kormányról, hanem Magyarországról mond ítéletet.

Az EP-vita előtt Schöpflin György, a Fidesz európai parlamenti képviselője e-mailt küldött képviselőtársainak. Ebben levelét azzal kezdi, hogy „olyasvalakiként írok, aki átélte a Holokausztot”. Kifejtette, hogy a je-

forrás: MTI

lentés nagyon súlyos vádat fogalmaz meg a magyar kormány ellen. Szerinte az antiszemitizmus olyan vád, amit lehetetlen megcáfolni, és automatikusan bűnösnek állítja be a megvádoltat, figyelmen kívül hagyva az ártatlanság vélelmét. Elismeri, hogy vannak antiszemiták, de meg nem nevezett felmérésekre hivatkozik, ami szerint nagyon kevesen, és ez az attitűd a Jobbikhoz kötődik. A Fidesz-kormány zéró toleranciát hirdetett az antiszemitizmus ellen, szögezte le Schöpflin. Elismerte, hogy a parlamenti választáson negatív fényben tűnt fel Soros György szerepe, de szerinte semmi szín alatt nem kritizálták származása miatt, a kritikák politikai szerepéről szóltak. Ennek fényében a „kódolt antiszemitizmusra” vonatkozó vádak a képviselő szerint nem többek inszINUÁCIÓNÁL.

Schöpflin szerint a kormány sikeresen biztosítja a zsidó közösség teljes biztonságát, miközben nem ez a helyzet számos nyugat-európai országban. Hozzátette, hogy Magyarország kivételesen jó viszonyban van Izraellel, ami elképzelhetetlen lenne, ha a magyar kormány valóban antiszemita lenne.

A Magyar Hírlapnak adott interjújában Köves Slomó, az EMIH vezető rabbija azt mondta: „A nyugat-európai, különösen a baloldali közvéleményben a demokráciadeficit emlegetése kvázi összenőtt az antiszemitizmus fogalmával. Meg kellene azonban végre pontosan határozni, melyek és milyenek a legfényesebb formái ennek az attitűdnek. Az antiszemitiz-

mus sokféle lehet, és ennek megfelelően sokféle módon kell és lehet fellépniük ellene. Magyarországon például ez inkább oktatás-politikai, kulturális kérdés.

Orbán Viktor egy későbbi rádióinterjúban azt nyilatkozta, hogy a modern kori

antiszemitizmust Brüsszel és Judith Sargentini képviseli, mivel „az Európai Bizottságból adják a pénzt azoknak az álcivil szervezeteknek, akik Izraelben, Izrael ellen gyakorlatilag antiszemita kampányokat folytatnak” – mondta a miniszterelnök.

EGYÉB HÍREK

Ebben a hónapban az Egyéb hírek kategóriájába tartozó hírt, eseményt nem talált Alapítványunk.

A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY HIVATALOS ELJÁRÁSBAN KEZDEMÉNYEZETT ÜGYEI

---

*Folytatják az eljárást
a horogkereszt ügyében, melyről
a hatóság azt nyilatkozta:
„pozitív jelkép”*
Forrás: Tett és Védelem

2018. szeptember 20. Értesítést kapott a Tett és Védelem Alapítvány, hogy a Szekszárdi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztálya hatályon kívül helyezte egy korábbi eljárásban hozott határozatát. Az indokolás részben kifejtettek alapján az ORFK Bűnügyi Főigazgatóság Bűnügyi Főosztály, szakirányításában eljárva megvizsgálta az eljárást és annak folytatására utasította a korábban eljáró hatóságot.

Mint arról augusztus havi jelentésünkben beszámoltunk, 2018. május 26-án tett feljelentést a TEV, hogy a szedresi zsidó temető bejárati ajtaján elhelyezett angol nyelvű értesítő táblára egy horogkeresztre erősen

hasonlító ábrát karcoltak ismeretlenek. A rendőrség a határozat szerint adatgyűjtést, tanúkutatást hajtott végre, de érdemi információt az elkövetővel, vagy a cselekménnyel kapcsolatban nem szereztek be.

A határozatban hozzátették, hogy a csatolt fénykép alapján „*bár a jelkép tiltott önkényuralmi jelkép hatását kelti, azonban több ponton is eltér attól*”, illetve kutatásuk alapján „*több kultúrában, vallásban használatos (...) az esetek jelentős részében a jelkép pozitív jelentéssel bír*”. Hozzáadték azt is, az elkövetőt sem tudták beazonosítani, ezért annak motívuma is ismeretlen maradt. Ezek miatt a hatóság véleménye szerint bűncselekmény elkövetése nem valósult meg, így az eljárást megszüntették.

A TEV közleményt is adott ki a határozat kézhezvétele után és panasszal élt a határozat ellen, melynek hatására az eljárást most folytatja a hatóság.

A HÓNAP KRÓNIKÁJA

Az alábbi táblázatban a jelentésben található összes esetet, eseményt kronologikus sorrendben mutatjuk be. A *Kategória* rubrika megmutatja, hogy az adott eseményről a jelentés melyik részében számoltunk be bővebben.

Sorszám	Dátum	Esemény	Kategória
1.	szeptember 2.	Horthyra emlékeztek	További gyűlöletcselekmények
2.	szeptember 7.; szeptember 14-17.	2019-ben megnyílik a Sorsok Háza	Közösségi hírek, reakciók
3.	szeptember 10-11; szeptember 17.	Megszavazták a Magyarországot elítélő Sargentini-jelentést	Hírek és vélemények a magyarországi antiszemitizmusról
4.	szeptember 14-21.	Nem egységes a Sorsok Háza projekt megítélése	Közösségi hírek, reakciók
5.	szeptember 15.	Leverték a fejről a kipát egy zenésznék	Antiszemita gyűlöletcselekmények – Támadás
6.	szeptember 17.	Lezsák Sándor Héjjas Ivánt méltatta egy könyvbemutatón	További gyűlöletcselekmények
7.	szeptember 17.	A magyar zsidó közösség fizikai biztonsága nincs veszélyben – Köves Szmó a Mandinernek	Közösségi hírek, reakciók
8.	szeptember 19.	Horthy-szobrot avattak Hajdúböszörményben	További gyűlöletcselekmények
9.	szeptember 20.	Folytatják az eljárást a horogkereszt ügyében, melyről a hatóság azt nyilatkozta: „pozitív jelkép”	TEV hivatalos eljárásban kezdeményezett ügyei
10.	szeptember 26.	Weisz Péter: „Ma Magyarország az egyik legbiztonságosabb ország”	Közösségi hírek, reakciók
11.	szeptember 27.	Szijjártó Péter: „Számíthatnak Magyarországra a zsidó szervezetek az antiszemitizmus elleni harcban”	Hivatalos és civil reakciók

---

KAPCSOLAT ÉS TÁMOGATÁS

A Tett és Védelem Alapítvány zsidó szervezetek civil kezdeményezése, amely a zsidó tradíciókat követve kész határozott lépéseket tenni az egyre inkább elharapódzó antiszemita jelenségek visszaszorításáért.

Amennyiben bárkit vélt vagy valós zsidósága miatt bántalmazás vagy antiszemita inzultus ért, ne hallgasson, jelezze felénk, hogy az arra kijelölt csatornákon továbbítsuk az intézkedésre rendelt szervekhez!

Bejelentéseket az alábbi lehetőségek bármelyikén fogad az Alapítvány:

A Tett és Védelem Alapítvány munkája csak akkor lehet sikeres, ha sokan osztoznak azon elkötelezettségünkben, hogy megteremtjük a sérelmet elszenvedettek számára a tisztességes eljáráshoz való jogot, ezért arra kérjük, egyéni felajánlásával segítse az Alapítvány munkáját!

Adományát az alábbi bankszámlaszámon juttathatja el az Alapítványhoz:

13597539-12302010-00057157

FORRÓDRÓT (+36 1) 5 1 00 000

Tett és Védelem Alapítvány honlapján: www.tev.hu/forrodrot
és Facebook-oldalán: www.facebook.com/tev-tett-es-vedelem-alapitvany

A Tett és Védelem Alapítvány elérhetőségei:

Cím: 1082 Budapest, Baross utca 61.

Tel: +36 1 267 57 54, +36 30 207 5130

<http://www.tev.hu>, info@tev.hu

FELHASZNÁLT IRODALOM

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről.

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200100.TV (utolsó letöltés: 2013.07.10.)

Anti Defamation League (ADL). 2012. 2011 Audit of Anti-Semitic Incidents.

CEJI, 2012. Tegyük láthatóvá a gyűlölet-bűncselekményeket! Nézzünk szembe a tényekkel! Útmutató a gyűlölet-bűncselekmények és előítélet motiválta incidensek monitorozásához. Facing Facts! projekt.

Chakraborti, Neil és Garland, Jon. 2009. Hate Crime. Impact, Causes and Responses. London: SagePublications.

Community Security Trust (CST). 2013. Antisemitic Incidents Report 2012.

Levin, Jack és McDewitt, Jack. 1999. Hatecrimes. In Encyclopedia of Violence, Peace and Conflict. szerkesztette Lester Kurtz, 89–102. San Diego: Academic Press.

OSCE/ODIHR. 2009a. Hate Crime Laws. A Practical Guide. Varsó: OSCE/ODIHR.

OSCE/ODIHR. 2009b. Preventing and responding to hate crimes. A resource guide for NGOs in the OSCE region. Varsó: OSCE/ODIHR.

Perry, Barbara. 2001. In the Name of Hate. Understanding Hate Crimes. New York: Routledge.

Társaság a Szabadságjogokért (TASZ). 2012. Gyűlöletbűncselekmények áldozatainak. Tájékoztató Kiadvány. Budapest: TASZ.

IMPRESSZUM

Kiadó: Szalai Kálmán ügyvezető igazgató,
Brüsszel Intézet Nonprofit Kft.

Szerző: Dr. Róna Dániel kutatási igazgató, politológus,
a Corvinus Egyetem oktatója

Szerkesztők: Nádasi Krisztián vezető kutató,
Brüsszel Intézet Kutatási és Incidenskövető Csoport
Dr. Bodó Kristóf ügyvéd, a Tett és Védelem Alapítvány
és a Brüsszel Intézet jogi képviselője
Tatai Zoltán kutató, Brüsszel Intézet
Monitoring Csoportjának tagja
Tóth Gábor kommunikációs szakértő

Támogatás: Bodnár Dániel filozófus,
Tett és Védelem Alapítvány Kuratórium Elnöke
Andrew Srulewitch igazgató, ADL

A kiadó köszönetét fejezi ki Dr. Kovács András szociológusnak,
a CEU professzorának a biztatásért és segítő tanácsokért.

A kiadó köszöni az áldozatvállalást azon önkénteseknek, akik szakértő
irányítás mellett hónapok óta szünet nélküli munkával segítették a
jelentés létrejöttét.

A jelentés egészének és bármely részletének felhasználása kizárólag
a kiadó írásos beleegyező nyilatkozatának birtokában engedélyezett a
forrás pontos megjelölésével.

2018 Budapest

TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY

1052 Budapest, Baross utca 61.
+36 1 267 57 54, +36 30 207 5130
<http://www.tev.hu>
info@tev.hu

